

VÝROČNÁ SPRÁVA OBCE TURČEK

2013

Názov: Obec Turček

Sídlo: 038 48 Turček 123

Štatutárny orgán: Wagnerová Oľga, starostka obce

Kód obce: 512699

IČO: 00317012

Kontakt: tel., fax: 043/4956560

Mobil: 0905 655 210

0905 918 179

e-mail: obecnyuradturcek@stonline.sk

webová stránka www.obecturcek.sk

.....
Schválila: Oľga Wagnerová, starostka obce

V Turčeku 30. januára 2014

OBSAH

1	Obec ako predstaviteľ miestnej samosprávy	3
1.1	Analýza vnútorného prostredia obce Turček	5
1.1.1	Prírodný potenciál obce Turček	5
1.1.2	Ekonomická a technická štruktúra obce Turček	6
1.2	SWOT analýza obce Turček.....	8
	Silné stránky.....	8
	Slabé stránky	9
	Príležitosti	9
	Ohrozenia	10
1.3	Obecný úrad a obecné zastupiteľstvo obce	10
2	Zákon 431/2002. § 20 ods. 1 a) – h)	18
2.1	Vývoj činnosti účtovnej jednotky a jej finančná situácia za dve bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia.....	18
2.2	Udalosti osobitného významu, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa	20
2.3	Predpokladaný budúci vývoj činnosti účtovnej jednotky	20
2.4	Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja	20
2.5	Nadobúdanie vlastných akcií, dočasných listov, obchodných podielov a akcií, dočasných listov, obchodných podielov a akcií, dočasných listov a obchodných podielov materskej účtovnej jednotky.....	21
3	Výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2013	21
4	Výsledok účtovného hospodárenia 2013	23
5	Údaje požadované podľa osobitných predpisov	23
6	Organizačná zložka v zahraničí	23

1 Obec ako predstaviteľ miestnej samosprávy

Základnou jednotkou územného systému je obec. Obec je samostatný právny subjekt (právnická osoba), ktorý je samostatným územným samosprávnym celkom, združujúcim osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.¹

Obce sú autonómne ekonomické, právne a sídelné jednotky so svojou špecifickou sociálno-ekonomickou štruktúrou, ktorá je výsledkom dlhodobého procesu. Lokalizačné a urbanizačné procesy vyprofilovali ekonomiku celej krajiny a jej jednotlivých obcí. Ekonomika obcí (miest a dedín) je charakterizovaná svojou odvetvovou, sektorovou, veľkostnou, vlastníckou a organizačnou skladbou lokalizovaných subjektov tvoriacich jeden územný ekonomický celok. Obec je zároveň aj územnou samosprávnou jednotkou. Samosprávny princíp fungovania spoločnosti ako prejav demokratizačného a decentralizačného procesu v štáte je základom existencie a pôsobenia samosprávy a jej orgánov na jednotlivých úrovniach, t. j. aj na najnižšej - miestnej úrovni, reprezentovanej obcami. Vzťah obce ako ekonomickej a zároveň aj samosprávnej územnej jednotky sa odvíja hlavne od vlastníckych vzťahov na jej území.²

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje úkony, ktoré súvisia so správou obce a jej majetku. Obec v rámci samosprávy plní tri základné oblasti funkcií a to sociálnu funkciu, ktorá vyplýva z toho, že ide o spoločenstvo občanov a samospráva obce sa podieľa na tvorbe sociálnych kontaktov. Význam tejto funkcie rastie vzhľadom na decentralizačné procesy, ktorých výsledkom je prenos stále väčšieho počtu

¹ *Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení.*

² HAMALOVÁ, M. – ŽARSKÁ E. 1999. *Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy.* s. 33.

kompetencií v sociálnej oblasti na miestnu samosprávu. Územno-technická funkcia vychádza z optimálneho využitia územia založenom na racionálnom usporiadaní územných celkov, jednotlivých zón obce z hľadiska potrieb občanov, ich nárokov na kvalitu života, v dosahovaní ekologickej stability územia obce a potrieb na jej ďalší rozvoj. Uplatnenie tejto funkcie predstavuje územno-technickú reguláciu využitia územia, funkčnosť jednotlivých komponentov a ich umiestnenie na území obce s riešením jeho technicko-architektonického stvárnenia. Základným nástrojom je územný plán a kompetencie obce v stavebnom konaní. S postavením obce súvisí ekonomická funkcia ako verejnoprávneho subjektu, ktorý má zabezpečovať verejné statky pre svojich občanov. Zároveň môže ako subjekt s právnou subjektivitou vykonávať podnikateľskú činnosť, predávať, prenajímať svoj majetok a zakladať rôzne organizácie na výkon svojich činností. Spája sa s účasťou miestnej samosprávy na raste veľkosti ekonomického potenciálu územia obce, jeho výkonnosti, na raste počtu ekonomických jednotiek na území, na absorpcii trhu práce a zvyšovaní konkurencieschopnosti územia obce.³

Legislatívnym základom samosprávnej pôsobnosti miest a obcí je zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Podľa uvedeného zákona je obec samostatným samosprávnym zákonom, samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Všetky samosprávne funkcie vykonáva obec prostredníctvom volených orgánov, ktorými sú obecné zastupiteľstvá (9-60 poslancov) a starosta obce.⁴

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľským zborom obce, zloženým z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na dobu štyroch rokov. Počet poslancov obecného zastupiteľstva na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo, a to v závislosti na počte obyvateľov obce. Obecné zastupiteľstvo môže podľa potreby môže zriadiť a zrušiť stále alebo dočasné kontrolné, výkone, alebo poradné orgány. Obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce určuje zásady hospodárenia, schvaľuje rozpočet obce, schvaľuje územný plán, rozhoduje o miestnych daniach, vyhlasuje hlasovanie obyvateľov, uznáva sa na

³ ŽÁRSKA, E .2007.*Komunálna ekonomika a politika* s. 42

⁴ HAMALOVÁ, M. – ŽARSKÁ E. 1999. *Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy*. s. 28.

nariadeniach, schvaľuje dohody o medzinárodnej spolupráci, určuje organizáciu úradu, schvaľuje poriadok odmeňovania, zriaďuje a zrušuje rozpočtové a príspevkové organizácie schvaľuje združovanie obecných prostriedkov zriaďuje a zrušuje výkonné orgány obce udeľuje čestné občianstvo ustanovuje symboly obce.⁵

1.1 Analýza vnútorného prostredia obce Turček

Obec Turček vznikla nemeckou kolonizáciou v 14. storočí v sídelnej oblasti banského mesta Kremnica. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1371. Po druhej svetovej vojne boli z Turčeka vystáňovaní obyvatelia nemeckej národnosti a do opustených obydľí nastáňovaní Slováci z časti Oravy. Obec má dve časti Horný Turček a Dolný Turček.

V obci Turček je priaznivá situácia pre vytváranie aktivít rôzneho druhu. Rozvojové činnosti obcí sú pozitívne vnímané najmä vekovou skupinou obyvateľov od 14 do 35 rokov, kde je však problém so zapájaním sa tejto vekovej skupiny do diania v obci. Táto situácia je spôsobená najmä skutočnosťou, že v minulosti neboli aktivity smerované k rozvoju obce "ohodnotené úspechom". Apatiu k zúčastňovaniu sa spomínanej skupiny obyvateľov na podpore rozvojových aktivít v obci spôsobila aj ich vynútená účasť na fungovaní obce zo strany štátnej moci pred rokom 1989.

1.1.1 Prírodný potenciál obce Turček

Obec Turček leží na severnom úpätí Kremnických vrchov v pramennej oblasti potoka Turiec. Stred obce leží vo výške 660 m nad morom, chotár vo výške 611 – 1313 m. n. m. Územie obce je pomerne členité. Obec má v súčasnosti 657 obyvateľov. Zákon č. 302/2001 Zb. z. o samospráve vyšších územných celkov rozdelil Slovenskú republiku na 8 samosprávnych krajov. Obec spadá pod Žilinský samosprávny kraj, okres Turčianske Teplice. Cestná vzdialenosť do mesta Martin je 43 km, do Turčianskych Teplíc 17 km, do Kremnice 9 km a do Žiaru nad Hronom 26 km.

⁵ HAMALOVÁ, M. 2008. *Teória, riadenie a organizácia verejnej správy*. s. 104

Obec je známa hlavne vodárenskou nádržou , ktorá sa začala stavať v roku 1992, kedy sa v rámci jej výstavby uskutočnila i obnova obce. Hlavnou úlohou Vodárenskej nádrže Turček je akumulácia a prísun surovej vody pre úpravňu vody v Turčeku, odkiaľ zásobuje pitnou vodou okresy Žiar nad Hronom, Handlová a Prievidza. Jej druhotným poslaním je ochrana horného toku Turca pred povodňami, zabezpečenie jeho ekologicky stabilného prietoku počas celého roka a výroba elektrickej energie v malých vodných elektrárňach všade, kde sa v rámci diela vytvoria spády a prietoky s možnosťou ich výstavby. Nádrž sa nachádza na sútoku potokov Turiec a Ružový potok nad obcou Turček. Celková plocha povodia je 29,5 km². Pevnosť priehrady zabezpečuje jej hrádzny múr, ktorý má výšku 59 m a dĺžku koruny 287,6 m. Tesnenie hrádze je jednoplášťové asfaltobetónové, napojené v päte na injekčnú chodbu. Popri výstavbe Vodárenskej nádrže Turček bolo vystavaných šesť náhradných bytov v areáli obce pre občanov, ktorí museli byť následkom výstavby vysťahovaní zo svojho trvalého bydliska. Vykonala sa prestavba systému lesných ciest v celkovej dĺžke 5 156 km, následne sa upravil i podjazd pod železnicou. Vodárenská nádrž Turček bola spustená do prevádzky dňa 15. mája v roku 1996.

1.1.2 Ekonomická a technická štruktúra obce Turček

Reštrukturalizácia ekonomiky od r. 1989 mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva obce Turček. V obci pôsobí niekoľko podnikateľských subjektov, vo väčšine sa jedná o malých a drobných podnikateľov živnostníkov. Dominantným podnikateľským subjektom je Agrotrade Group s.r.o. Rožňava, stredisko Turček, zaoberajúce sa rastlinou a živočíšnou výrobou ako aj pridruženými službami. V obci je snaha o zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a kvality služieb pre obyvateľov obce, rozšírenie obchodnej siete a zachovanie úrovne životného prostredia. Medzi najväčších zamestnávateľov patria Mestské lesy Kremnica, Úpravňa vody Turček VEOLIA , a. s. Banská Bystrica, SVP Vodná nádrž Turček, obec a iné. Strategickými zamestnávateľmi v okrese Martin sú : Volkswagen Martin, Ecco Martin, ŽOS Vrútky, Trim Leader Košťany nad Turcom, Coop Jednota Turčianske Teplice.

Elektrifikácia obce bola vytvorená už v roku 1936. Z tejto linky sú vyvedené odbočky ukončené v trafostaniciach, ktorých je v intraviláne obce 4 ks. Z distribučných trafostaníc sú vedené vzdušné a káblové vývody na sekundárny rozvod. Vzhľadom na vzrastajúci dopyt po elektrickej energii môžeme konštatovať, že dnešné rozvody nie sú postačujúce a bude potrebné ich posilniť a rozšíriť. Problémom sú aj zastaralé, poruchové trafostanice.

Verejné osvetlenie je po rekonštrukcii s inštaláciou úsporných svietidiel, ktoré sú prevažne upevnené na podporných stĺpoch sekundárnej elektrickej siete pomocou výložníkov, alebo na konzolách betónových stĺpov vzdušného osvetlenia. V súčasnosti je v dobrom stave.

Obec je plynofikovaná, napojená na vysokotlakový rozvod z Kremnických Baní. Plynofikácia bola realizovaná v dvoch etapách, z ktorých je celkovo realizovaných 6,4 km rozvodov so 179-timi prípojkami.

Rodinné domy sú zásobované teplom individuálne z domových kotolní plynových, elektrických a aj na pevné palivo. V súčasnosti veľa objektov prechádza na vykurovanie tuhým palivom z dôvodov rastu cien energií.

Úroveň poskytovaných služieb je potrebné hodnotiť na základe zabudovaných kapacít technologických zariadení, rozsahu sietí, ale aj automatizáciou prevádzky. Hlavná telefónna digitálna ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Počet prípojok: cca 115 pevných liniek.

Údaje o počte mobilných telefónov nie sú dostupné.

Obecný rozhlas je funkčný, pokrýva celý intravilán obce. Pôvodný rozhlas bol vybudovaný už v roku 1953, rekonštruovaný r. 2001. Obec má v súčasnosti vybudovanú vlastnú káblovú televíziu s centrom v Požiarnej zbrojnici.

Základným predpokladom rozvoja každého regiónu je jeho dostupnosť. Rozvoj dopravnej infraštruktúry ovplyvňuje jednak hospodársky rozvoj regiónu, ale aj spôsob života a životnú úroveň jeho obyvateľov. Preto je dôležité vychádzať zo súvislostí usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry.

1.2 SWOT analýza obce Turček

SWOT analýza obce Turček pozostáva z popisu jej silných a slabých stránok. Výsledky analýzy charakterizujú ich súčasný vnútorný stav. Príležitosti a ohrozenia sa týkajú vonkajších faktorov a majú väzbu na prítomnosť i budúcnosť, týkajúcu sa aktuálnych a potenciálnych vplyvov na budúcu situáciu v obci. SWOT analýza je predpokladom úspechu celého procesu plánovania rozvoja v ktorejkoľvek oblasti pôsobenia miestnej samosprávy. Všeobecne je možné konštatovať, že pokiaľ SWOT analýza neobsahuje všetky kľúčové faktory, ktoré ovplyvňujú aktuálny stav a budúci rozvoj organizácie, iba ťažko sa dá očakávať, že v ďalších krokoch sa správne navrhnu strategické zámery a ciele jej rozvoja a postupy na ich dosiahnutie.

Silné stránky

- ❖ výhodná geografická poloha
- ❖ dopravná dostupnosť zabezpečená železničnou a autobusovou dopravou do miest – Kremnica, Žiar nad Hronom, Martin, Žilina
- ❖ bezprostredná blízkosť liečebných kúpeľov, aquaparku, Národný park Malá Fatra, obec Blatnica – vstupná brána do Gaderskej doliny, starobylé mesto Kremnica
- ❖ existencia vodnej nádrže na pitnú vodu
- ❖ existencia tradičných remesiel (kováčstvo, rezbárstvo, čipkárstvo, perníkárstvo)
- ❖ existencia spolkov (poľovníctvo, rybárstvo, včelárstvo, Únia žien)
- ❖ kultúrne pamiatky (trojpriestorové zrubové domy, poschodové domy so studenými spacími komorami kremnického i štubnianskeho typu z 19. storočia, kaplnka sv. Jána Nepomuckého – pseudogotická jednoloďová stavba postavená v rokoch 1901 – 1902, kostol Najsvätejšej trojice, postavený v rokoch 1934 – 1935)
- ❖ technická pamiatka (turčekovský vodovod – vybudovaný v 14. storočí v celkovej dĺžke vyše 18 km, jeho jedinečnosť tkvie v tom, že ako prvé vodohospodárske dielo na Slovensku privádzal vodu z povodia rieky Turiec do Hrona, toto dielo po rekonštrukcii slúži dodnes na privádzanie vody pre podzemnú kremnickú elektrárňu so spádom 230 m, ktorá začala prevádzku v roku 1921)
- ❖ vysoký podiel rekreačných chalúp
- ❖ vhodné snehové podmienky počas zimného obdobia

- ❖ možnosť rekreačného vyžitia – turistika, poľovníctvo (cyklotrasy v okolí obce)
- ❖ existencia poľnohospodárskeho podniku (Salaš Turček – chov oviec, hovädzieho dobytku a produkcia výrobkov z ovčieho mlieka)
- ❖ ubytovacie zariadenia zastrešujúce doterajšiu kapacitu cestovného ruchu obce
- ❖ komplexná sieť technickej infraštruktúry (kanalizácia, plyn, vodovodná sieť)
- ❖ signál pre televízne programy, káblová televízia
- ❖ možnosť pripojenia sa na pevnú telefónnu linku, pokrytie signálom všetkých mobilných operátorov poskytujúcich služby pre Slovenskú republiku

Slabé stránky

- ❖ nepostačujúca obchodná sieť (slabá konkurencia)
- ❖ nedostatočne využívaný potenciál prírodných daností
- ❖ nízke využitie historického a kultúrneho potenciálu pre rozvoj kultúrnych aktivít
- ❖ nedostatočná propagácia obce ako destinácie cestovného ruchu
- ❖ nedostatok športovo – rekreačných zariadení priamo v obci a chýbajúca oddychová zóna
- ❖ chýbajúca sieť reštauračných zariadení pre rozvoj cestovného ruchu
- ❖ deficit kvalifikovaného personálu, slabá úroveň znalosti cudzích jazykov a nízka kvalita ubytovacích zariadení
- ❖ absencia marketingu v obci, nedostačujúca konkurencia rozvíjajúcim sa regiónom
- ❖ slabá úroveň spolupráce existujúcich subjektov cestovného ruchu so samosprávou
- ❖ stagnácia využívania zahraničného kapitálu a zdrojov z fondov Európskej únie
- ❖ chýbajúce napojenie na diaľničnú sieť
- ❖ nedostatok pracovných príležitostí na strane ponuky
- ❖ deficit stavebných pozemkov
- ❖ nepostačujúca koordinácia aktivít dôležitých subjektov regiónu, neposilňujúca komunikácia medzi nimi

Príležitosti

- ❖ zvýšenie návštevnosti obce zavedením využívania marketingových metód
- ❖ vytvorenie funkčnej oddychovej zóny

- ❖ využitie vodnej nádrže na rozvoj cestovného ruchu v obci
- ❖ využitie fondov Európskej únie
- ❖ rozvoj folklórnych, gastronomických, kultúrno-spoločenských akcií
- ❖ zvyšovanie záujmu o agroturistiku a ekoturistiku
- ❖ rozšírenie intravilánu obce pre výstavbu
- ❖ prilákanie zahraničných investícií, nových občanov
- ❖ využívanie alternatívnych zdrojov energie
- ❖ rozvoj turistických, cyklistických, jazdeckých trás
- ❖ vybudovanie vyhliadkových trás okolo vodnej nádrže, rozšírenie náučných chodníkov

Ohrozenia

- ❖ nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva v obci
- ❖ nedostatok finančných prostriedkov
- ❖ odliv kvalifikovanej pracovnej sily do miest a do zahraničia
- ❖ konkurenčné prostredie okolia
- ❖ neochota subjektov cestovného ruchu spolupracovať navzájom, nedocenenie marketingu v oblasti cestovného ruchu
- ❖ nízka úroveň podpory zamestnanosti, slabá podpora samozamestnania
- ❖ zložité medziľudské i vlastnícke vzťahy, odlišné priority občanov
- ❖ nedostatočná podpora od štátu

1.3 Obecný úrad a obecné zastupiteľstvo obce

Obecný úrad /“ďalej len OcÚ“/ je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce. Je zložený z pracovníkov obce. Zabezpečuje administratívne a organizačné činnosti obecného zastupiteľstva a starostu obce, najmä písomnú agendu. Je podateľňou a výpravňou obecných písomností, zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovania obecného zastupiteľstva, vypracúva písomné vyhotovenia rozhodnutí obecnej samosprávy aj správnych konaní, vykonáva nariadenia obce a uznesenia obecnej samosprávy.

Orgánmi obce sú:

Obecné zastupiteľstvo – zriaďuje podľa potreby komisie, pre jeho lepšiu prácu momentálne má 7 členov, ktorými sú Eleonóra Filipčanová (+zástupkyňa starostky obce), Bc. Valéria Gajdošová, Margita Stračinová, Ján Dvorský, Miroslav Bugár, Oľga Dobšovičová, Ján Rusnák.

Starosta obce – je predstaveným obce a jej najvyšším výkonným orgánom, zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva, zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, právnickým a fyzickým osobám, vykonáva obecnú správu a rozhoduje o veciach, ktoré nie sú vyhradené obecnému zastupiteľstvu /starostkou obce je Oľga Wagnerová, zástupcom starostky Eleonóra Filipčanová).

Pracovníci OcÚ obce zabezpečujú účtovné a finančné operácie s majetkom obce, finančnými prostriedkami v bankách, inventarizáciu majetku, účtovné, majetkové práva, ich ochranu, vydávajú správne povolenia na verejné kultúrne a športové podujatia. Administrujú správne poplatky a tiež uskutočňujú informácie v miestnom rozhlase. Ďalej vykonávajú poštové a telekomunikačné služby, správu administratívnych úkonov a ich zhotovovanie, povoľovanie predajného času prevádzok v obci, výherných prístrojov, zvláštneho užívania verejných priestranstiev a miestnych komunikácií, organizačné záležitosti, výkon rozhodnutí orgánov obecnej samosprávy a informačné činnosti. Vykonávajú aj všetky činnosti spojené s daňou z nehnuteľností a miestnymi poplatkami na území obce, administratívnu správu cintorína, informačné služby v uvedenom rozsahu a prehľady o vlastníctve prípadne užívaní nehnuteľného majetku oprávneným žiadateľom o informácie, ktoré však nie sú podkladom pre právne úkony.

Samosprávu obce Turček vykonávajú obyvatelia obce prostredníctvom:

- orgánov obce
- hlasovaním obyvateľov obce
- verejným zhromaždením obyvateľov obce

Na plnenie úloh samosprávy obce alebo ak to ustanovuje zákon obec vydáva všeobecné záväzné nariadenia, ktoré nesmú odporovať ústave ani zákonom.

Štruktúra obecného úradu:

Starostka obce: Oľga Wagnerová

Tel. 0905 655 210

Tel., fax: 043 4956560

email: obecnyuradurcek@stonline.sk

Zástupca starostky obce, zástupca sobášiaceho:

Eleonóra Filipčanová

Kontrolór obce

Mgr. Ondrej Veselovský

Mgr. Eva Špírková

účtovníčka obce, matrika

tel., fax: 043 4956560

e-mail: eva.spirkova@gmail.com

Anna Vernerová

zriadenkyňa obecného úradu, matrika

tel., fax: 043 4956560

e-mail: anna.vernerova@gmail.com

Jaroslav Frno – administratívny pracovník frno.jaroslav@gmail.com

Komisie

Komisia finančná, inventarizačná, škodová a likvidačná

PREDESDA: Oľga Dobšovičová

ČLENOVIA: Valéria Gajdošová, Bc.

Špírková Eva, Mgr.

Komisia sociálna, ochrany verejného poriadku

PREDESDA: Eleonóra Filipčanová

ČLENOVIA: Božena Lacková

Komisia kultúry, školstva, športu

PREDESDA: Margita Stračinová

ČLENOVIA: Miroslav Groszman

Komisia výstavby, územného plánovania, ochrany životného prostredia

PREDESDA: Ján Rusnák

ČLENOVIA: Miroslav Bugár

Ján Dvorský

Rozpočet obce

Základom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Pred schválením je rozpočet obce zverejnený najmenej na 15 dní spôsobom v obci obvyklým, aby sa k nemu mohli obyvatelia obce vyjadriť, to platí aj o záverečnom účte obce, ako aj o návrhu na vyhlásenie dobrovoľnej zbierky. Prebytky rozpočtu obce možno previesť do mimorozpočtového peňažného fondu obce alebo do rozpočtu obce na ďalší kalendárny rok. Obec vedie účtovníctvo podľa osobitného zákona. Ročnú účtovnú závierku obce overuje audítor. Audítor overuje aj ďalšie skutočnosti ustanovené osobitným zákonom.⁶

Rozpočty obcí sú dôležitým článkom v sústave verejných rozpočtov, ktorými sa zabezpečuje časť úloh verejného sektora. Uspokojovanie potrieb prostredníctvom verejných úloh je hospodárnejšie a efektívnejšie, ako keby si ich zabezpečoval každý jednotlivец sám, pričom niektoré statky si sám vôbec nemôže zabezpečiť.⁷

Miestny (obecný) finančný systém by mal spĺňať určité požiadavky, ktoré možno na základe zahraničných skúseností vymedziť ako jeho princípy:

- konzistencia miestneho finančného systému s verejnými financiami, so všeobecne vytýčenými cieľmi fiškálnej politiky. Znamená to, že miestny finančný systém by mal byť v súlade s celkovým systémom verejných financií. Pri rešpektovaní tendencie fiškálneho decentralizmu by mal úmerne využívať

⁶ Zákon Slovenskej národnej rady 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

⁷ HAMALOVÁ, M. – ŽARSKÁ E. 1999. *Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy*. s. 43

jednotlivé funkcie verejných financií tak, aby ich pôsobenie bolo v súlade s cieľmi fiškálnej politiky;

- prehľadnosť - týkajúca sa predovšetkým daňového systému. Pre daňovníka je dôležité a rozhodujúce, aký má prospech zo zdanenia, aké verejné statky obec pre svojich obyvateľov zabezpečuje a v akej kvalite. Preto tento systém musí byť prehľadný, jednoduchý a jasne pochopiteľný pre všetkých;
- stabilita má predstavovať stabilný miestny finančný systém v určitom časovom období, t. j., že by nemalo dochádzať k častým zmenám v daňovom určení a v daňových sadzbách. Daňové príjmy obecných rozpočtov by mali byť stabilné, a to i so zreteľom na stabilnú daňovú základňu, ktorá by zabezpečovala obciam stabilný daňový výnos;
- účinnosť miestneho finančného systému je spätý s efektívnym využívaním alokačnej funkcie verejných financií na miestnej úrovni;
- administratívna nenáročnosť miestneho finančného systému, t. j., aby tento systém bol administratívne nenáročný, jednoduchý, mal by minimalizovať predovšetkým náklady na výber a správu príjmov (daní a poplatkov).⁸

Základnú schému finančnej štruktúry obce tvorí vlastný a cudzí kapitál. Vlastný kapitál obce sa člení na externé finančné zdroje a interné finančné zdroje. Externé finančné zdroje predstavujú finančné prostriedky z dotácií zo štátneho rozpočtu, účelové subvencie zo štátneho rozpočtu, dotácie zo štátnych fondov, podiely na daniach v správe štátu, mimorozpočtové peňažné fondy obce a dary a príjmy z dobrovoľných zbierok obce. Medzi interné finančné zdroje zahrňujeme daňové a nedaňové príjmy v správe obce, príjmy z cenných papierov obce a výnosy z finančných investícií obce a príjmy – výnosy z poskytnutých pôžičiek. Cudzí kapitál obce sa rozdeľuje podľa návratnosti na návratné finančné zdroje a nenávratné finančné zdroje. Medzi návratné finančné zdroje zaraďujeme bankové úvery a emisie komunálnych obligácií a nebankové obchodné úvery. Medzi nenávratné finančné zdroje zaraďujeme finančné zdroje zo štrukturálnych fondov a kohézneho fondu EÚ. Okrem toho obec má k dispozícii i mimorozpočtové peňažné fondy, kde zahrňujeme

⁸ PEKOVÁ, J. 1996. *Finance územní samosprávy - územní aspekty veřejných financí.* s. 59.

inkasované penále za porušenie rozpočtovej disciplíny, príjmy zo zostatku likvidácie verejného podniku, príjmy z komunálneho podniku (napr. za odvoz odpadu), príjmy z prenájmu majetku obce a príjmy z predaja nepotrebného majetku obce.⁹

Štruktúru rozpočtu obce možno charakterizovať ako bilanciu, ktorá má svoju príjmovú a výdavkovú časť. Príjmy rozpočtu obce tvoria vlastné príjmy a ostatné príjmy. Vlastnými príjmami obce sú daňové príjmy, nedaňové príjmy, podiely na centrálnych daniach podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok, príjmy z obecných cenných papierov a výnosy z finančných investícií obce, prostriedky prevedené z mimorozpočtových peňažných fondov obce, príjmy zo splácania poskytnutých pôžičiek, dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce, odvody a penále za porušenie rozpočtovej disciplíny uložené obcou. Rozpočet obce môže mať ešte ďalšie príjmy dotácie zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok, dotácie zo štátnych fondov, prijaté úvery, iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi napr. združovanie prostriedkov a pod.¹⁰

Z rozpočtu obce sa uhrádzajú záväzky obce vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi, výdavky na výkon samosprávnych pôsobností obce podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených obcou, výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov, výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku obce a majetku iných osôb, ktorý obec užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov, záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou obcou alebo s vyšším územným celkom, prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti, výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce obce, úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí, výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných obcou a na výdavky na úhradu výnosov z nich, iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi. Z rozpočtu obce sa môžu poskytovať

⁹ NINAČOVÁ, V. 2007. *Základy finančného manažmentu*. s.48.

¹⁰ HAMALOVÁ, M. – ŽARSKÁ E. 1999. *Vybrané kapitoly z ekonomiky územnej verejnej správy*. s. 45

dotácie právnickým osobám, ktorých zakladateľom je obec, a to na konkrétne úlohy a akcie vo verejnom záujme alebo v prospech rozvoja územia obce.¹¹

1. Bežné príjmy:

- daňové príjmy:

- daň z príjmov FO (zo závislej činnosti a funkčných pôžitkov)
- daň z príjmov PO (so sídlom v tuzemsku)
- daň z nehnuteľností: (z pozemkov, zo stavieb, z bytov)
- dane za špecifické služby (príjem za odpady, za psa, z predaja alkoholických nápojov, za ubytovacie kapacity v RZ, zo vstupného)
- dane za používanie tovarov a povinný výkon činnosti (cestná daň domáca)

- nedaňové príjmy:

- príjmy z vlastníctva (z prenajatých pozemkov; z prenajatých budov, garáží a ostatných zaradení; z prenajatých bytov; ostatné)
 - administratívne poplatky (správne)
 - poplatky, platby z nepriemyselného predaja
 - (vodné, stočné, za použitie služobných motorových vozidiel, za použitie telefónu, faxu, za káblovú televíziu, za hlásenie v miestnom rozhlase, za knihy, publikácie, propagačný materiál, za kopírovacie služby, za stravné a stravovacie služby, za sprístupnenie informácií, ostatné /pohostinské služby/)
 - ďalšie administratívne a iné poplatky, platby (cintorínsky poplatok, separovaný zber)
 - z vkladov
 - z účtov finančného hospodárenia
 - ostatné príjmy (zostatok prostriedkov z predchádzajúceho roka, na podporu zamestnanosti – VPP)
- ### - granty a transfery:
- transfery (na samosprávne funkcie, na matriku)

¹¹ Zákon Slovenskej národnej rady č.583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

2. Kapitálové príjmy:

príjem z predaja kapitálových aktív (príjem z budov)

- príjem z predaja pozemkov a nehmotných aktív
- granty a transfery

3. Príjmové finančné operácie

Finančná operácia pre účely rozpočtového procesu je každá transakcia s finančnými aktívami a pasívami. Patria sem splátky domácich a zahraničných úverov, pôžičiek – istín, návratných finančných výpomocí, z predaja majetkových účastí a ostatné transakcie s finančnými aktívami a finančnými pasívami. Účtujú sa tu taktiež prevody týkajúce sa rezervného fondu a ostatných peňažných fondov, ktoré obec tvorí z výsledku svojho hospodárenia za ten ktorý rok. Finančné operácie sú súčasťou rozpočtu obce, nie sú však súčasťou jeho príjmov a výdavkov, čiže do výsledku hospodárenia sa nezahŕňajú.

Rozdeľovanie finančných zdrojov:

1. Bežné výdavky:

- výdavky verejnej správy (mzdy, platy, služobné príjmy, tarifný, základný, funkčný plat, príplatky – za riadenie, odmeny – za splnenie úlohy, zákonné poistenie)
- tovary a služby (cestové výdavky)
- energia, voda a komunikácie (plyn, elektrická energia, vodné, stočné, telefón, fax, rozhlas, atď.).
- materiál a služby (výpočtová technika, telekomunikačná technika, kancelárske potreby, materiálové vybavenie str. vybavení atď.)
- dopravné (palivo, servis, údržba, opravy, náhradné diely, diaľničné známky, garáž)
- ostatné tovary a služby

2. Kapitálové výdavky:

- kapitálové výdavky (obstarávanie kapitálových aktív, softvér, nákup kancelárskych strojov – prístrojov, kancelárske stroje a rôzne vybavenie, ostatné)

3. Výdavkové finančné operácie

- výdavky z transakcií s finančnými aktívami a finančnými pasívami
- úvery, pôžičky, návratné finančné výpomoci, účasť na majetku a ostatné výdavkové operácie
- splácanie istín

2 Zákon 431/2002. § 20 ods. 1 a) – h)

Účtovná jednotka, ktorá musí mať účtovnú závierku overenú audítorom podľa § 19 Z. z. 431/2002 o účtovníctve, je okrem iného povinná vyhotovovať výročnú správu, ktorá musí byť overená audítorom. Výročná správa obsahuje účtovnú závierku za účtovné obdobie, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa, a správu audítora k tejto účtovnej závierke a najmä informácie o:

2.1 Vývoj činnosti účtovnej jednotky a jej finančná situácia za dve bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia

Rekapitulácia - čerpanie rozpočtu obce Turček 12/2012					
Časť rozpočtu	Čerpané/eur	Schválený rozpočet/eur	%	Upravený rozpočet/eur	%
Bežné príjmy	225 902,64	196 319,00	115,07	225 864,00	100,02
Kapitálové príjmy	34 790,97	0,00	#####	34 786,00	100,01
Príjmové finančné operácie	13 213,64	0,00	#####	6 664,00	198,28
Celkové príjmy	273 907,25	196 319,00	139,52	267 314,00	102,47
Bežné výdavky	181 224,22	181 319,00	99,95	184 361,00	98,30
Kapitálové výdavky	11 704,19	15 000,00	78,03	7 393,00	158,31
Výdavkové finančné operácie	27 366,31	0,00	#####	21 640,00	126,46
Celkové výdavky	220 294,72	196 319,00	112,21	213 394,00	103,23

Rekapitulácia - účty - obec/školstvo

Obec Turček

Bežný účet	19224362/0200	38 795,41	51 386,82
Dotačný účet č. 1	1598206656/0200	12 190,20	
Dotačný účet č. 2	2693481351/0200	0,00	
Účet soc. fondu	1727831053/0200	401,21	

Školstvo bežný účet	1639914051/0200	283,63	
Bežný účet –stravovací	1639915556/0200	1 729,89	
Školstvo – účet SF	1639917455/0200	154,66	2 168,18
	Spolu		53 555,00

Rekapitulácia - čerpanie rozpočtu obce Turček 12/2013

Časť rozpočtu	Skutočnosť	Schválený rozpočet/eur	%	Upravený rozpočet/eur	%
Bežné príjmy	276 823,53	220 041,00	125,81	279 485,00	99,05
Kapitálové príjmy	2 790,00	0,00	#####	2 800,00	99,64
Príjmové finančné operácie	51 326,77	0,00	#####	44 651,00	114,95
Celkové príjmy	330 940,30	220 041,00	150,40	326 936,00	101,22
Bežné výdavky	208 794,75	195 041,00	107,05	210 316,00	99,28
Kapitálové výdavky	7 369,74	25 000,00	29,48	9 300,00	79,24
Výdavkové finančné operácie	0,00	0,00	#####	0,00	#####
Celkové výdavky	216 164,49	220 041,00	98,24	219 616,00	98,43

Rekapitulácia - účty - obec/školstvo

Obec Turček			
Bežný účet	19224362/0200	69 329,44	114 076,77
Dotačný účet č. 1	1598206656/0200	44681,95	
Dotačný účet č. 2	2693481351/0200	0,00	
Účet soc. fondu	1727831053/0200	65,38	
Školstvo bežný účet	1639914051/0200	201,71	
Bežný účet –stravovací	1639915556/0200	1 458,06	
Školstvo – účet SF	1639917455/0200	3109,26	4 769,03
	Spolu		118 845,80

- v súčasnosti nie sú obci známe žiadne významné riziká, vplyvy na životné prostredie a na zamestnanosť, ktoré by bolo možné popísať i vo forme vyváženej a obsiahlej analýzy stavu a prognózy vývoja z údajov uvedených v účtovnej závierke

2.2 Udalosti osobitného významu, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa

Obec nezaznamenala udalosti osobitného významu, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia, za ktoré sa vyhotovuje výročná správa.

2.3 Predpokladaný budúci vývoj činnosti účtovnej jednotky

Obec Turček sa bude snažiť v budúcnosti o ďalší rozvoj obce z rôznych hľadísk s prihliadnutím na potreby svojich občanov.

2.4 Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Obec Turček v roku 2013 nevydala finančné prostriedky na výdavky v oblasti výskumu a vývoja.

2.5 Nadobúdanie vlastných akcií, dočasných listov, obchodných podielov a akcií, dočasných listov, obchodných podielov a akcií, dočasných listov a obchodných podielov materskej účtovnej jednotky

Od roku 2003 má obec vo vlastníctve CP na účte 063 Realizovateľné cenné papiere a podiely od spoločnosti SEVAK, a. s., terajšia Turčianska vodárenská spoločnosť.

3 Výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2013

Výsledok rozpočtového hospodárenia obce Turček k 31. 12. 2013			
Rozpočet obce	Príjmy v €	Výdavky v €	Hospodárenie obce
Bežný rozpočet	276 823,53	208 794,75	68 028,78
Kapitálový rozpočet	2 790	7 369,74	-4 579,74
Spolu BR + KR	279 613,53	216 164,49	63 449,37
Finančné operácie	51 326,77	0	51 326,77
Spolu BR + KR + FO	330 940,30	216 164,49	114 775,81

V roku 2013 skončila obec Turček svoje rozpočtové hospodárenie, rozdiel medzi bežným a kapitálovým rozpočtom – prebytkom v celkovej hodnote 63 449,37 €.

Prebytok rozpočtu v sume 63 449,04 € zistený podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. je zdrojom rezervného fondu (resp. ak obec tvorí aj iné peňažné fondy, zdrojom rezervného fondu je minimálne 10 % prebytku rozpočtu a zostatok prebytku rozpočtu je zdrojom iných peňažných fondov).

V zmysle ustanovenia § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona z tohto prebytku vylučujú nevyčerpané účelovo určené prostriedky zo štátneho rozpočtu a to:

49 410,00 € = účelová dotácia z rozpočtovej kapitoly Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na podporu protidrogových aktivít pre rok 2013

2 274,60 € = nevyčerpané prostriedky z Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, ktoré boli účelovo poskytnuté na riešenie kritického stavu cestnej infraštruktúry v obci

Prebytok po odpočítaní účelovo určených prostriedkov, z ktorého bude obec Turček tvoriť rezervný fond na základe uznesenia obecného zastupiteľstva: **11 764,44 €.**

Zostatok finančných operácií v sume 51 326,77 € bol v roku 2013 tvorený:

- prevodom peňažných prostriedkov do RF (RK 454001): 6 546,96 €
- prevodom peňažných prostriedkov do ostatných peňažných fondov (RK 454002) 38 104,99 €
- zapojením zostatkov peňažných prostriedkov z roku 2012 do rozpočtu roku 2013 (RK 453) 6 674,82 €

Po vylúčení prostriedkov z rezervného fondu bude zostatok príjmových finančných operácií a ostatných peňažných fondov v celkovej hodnote **44 779,81 €** zdrojom tvorby ostatných peňažných fondov v zmysle § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z. z.

Tvorba rezervného fondu na základe uznesenia zastupiteľstva o použití prebytku – tvorba rezervného fondu z prebytku: 221 RF / 221 BÚ 11 764,44 €

Tvorba ostatných peňažných fondov na základe uznesenia zastupiteľstva o použití prebytku – tvorba ostatných peňažných fondov z prebytku:

221 OPF / 221 BÚ 44 779,81 €

4 Výsledok účtovného hospodárenia 2013

Obec Turček v roku 2013 ukončila účtovné hospodárenie (rozdiel medzi výnosmi a nákladmi obce) so schodkom vo výške – 3807,13 €

Účet 431 – Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie

Výnosy za rok 2013	285 740,53 €		
	mínus	}	- 3 807,13 €
Náklady za rok 2013	289 547,66 €		

Účtovný výsledok hospodárenia obce Turček za rok 2013 je – 3807,13 €.

Účtovný výsledok hospodárenia – schodok vo výške 3 807,13 € je potrebné vysporiadať na ťarchu účtu 428 – nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

5 Údaje požadované podľa osobitných predpisov

Obec nedisponuje informáciami, ktorými by naplnila podstatu ods. 1 písm. g)

6 Organizačná zložka v zahraničí

Obec Turček nevlastní organizačnú zložku v zahraničí.